Eduskunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Valtiovarainministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto TAE2017 PL28

Eduskunnan verojaosto on sähköpostiviestissään 18.11.2016 pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017. Alla on kuvattu valtiovarainministeriön hallinnonalan osalta talousarvioesityksen keskeisiä kohtia pääluokassa 28 (poislukien kuntatalous).

Valtiovarainministeriön toimialan tavoitteet talousarvioesityksessä

Valtiovarainministeriön seurattavat vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Valtiontalous vahvistuu, kestävyysvaje pienenee ja velkaantumisaste alenee
- Kuntatalouden rahoitusasema paranee
- Verovaje on alhainen
- Alue- ja paikallishallinto on selkeä ja yksinkertainen sekä tukee julkiselle taloudelle asetettujen tavoitteiden toteutumista
- Digitalisoinnin avulla toteutetaan tehokkaammat ja tuloksellisemmat toimintatavat
- Valtionhallinnon keskitettyjen palvelujen kustannukset alenevat ja tuottavuus paranee toimitilahallinnon, tietotekniikkapalvelujen sekä talous- ja henkilöstöhallintopalvelujen osalta

Virastojen toimintamenot

Toiminnan tehostamisen osalta on voimassa myös vuonna 2017 valtionhallinnon 0,5 % tuottavuusleikkaus, hallitusohjelman yleinen toimintamenojen leikkaus sekä kilpailukykysopimuksen mukainen työajan pidentämisestä aiheutuva säästö. Vuonna 2017 on edelleen voimassa Valtioneuvoston päätös valtion palkkaliukumien rajoittamisesta yleisten työmarkkinoiden tasolle. Palkkaliukumien leikkausta on pienennetty 2017 virastojen myönteisen kehityksen perusteella noin 30 %. Vuodelle 2017 ei tule budjetissa määrärahalisäyksiä palkankorotuksiin. Virastojen toimenpiteitä edellyttävät toimintamenosäästöt ovat n. 2-2,5 % toimintamenoista. Virastojen henkilöstömäärä vähenee edelleen eläköitymisen ja määrärahojen alenemisen vuoksi.

Yllä olevien määrärahasäästöjen lisäksi kilpailukykysopimuksen (Kiky) mukaisten työnantajamaksujen alennusten ja lomarahojen alennuksen aiheuttama palkkausmenojen vähentyminen on kustannusneutraalisti leikattu virastoilta pois.

Verohallinnon määrärahoihin sisältyy yhteensä 8,3 milj. euron lisäys harmaan talouden torjuntaan. Lisäys on jatkoa aiempien kehyspäätösten lisäyksille ja se on tehty vuosia 2015 – 2018 ja vuosia 2016 – 2019 koskevissa kehyspäätöksissä. Lisäys vaikuttaa edelleen vuoden 2017 talousarvioesityksessä määrärahaa korottavana määränä. Vuonna 2011 perustetun Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön tehtävänä on edistää harmaan talouden torjuntaa tuottamalla ja jakamalla tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta.

Tullin määrärahoihin sisältyy hallitusohjelman mukainen 4 milj. euron lisäys sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoitoon, joka tehtiin kehyspäätöksessä vuosille 2017 – 2019 sekä vuoden 2016 talousarvioon. Lisäys vaikuttaa edelleen vuoden 2017 talousarvioesityksessä määrärahaa korottavana määränä. Tullin verotustehtävien siirtyessä Verohallinnolle on virastojen määrärahoihin tehty siirtoa vastaavat muutokset.

Sotilastapaturmalain uudistus laajentaa korvausten piiriin tulevia palveluita ja lisää valtion vahingonkorvausten määrärahaa 0,8 milj. euroa. Muutosten tekniseen toteutukseen on **Valtiokonttorille** esitetty 0,35 milj. euron määrärahalisäystä. Valtiokonttorin käytössä oleva määräraha sijoitustoiminnan riskienhallintaan ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi. Määrärahaa käytetään kassasijoitusten negatiivisten korkojen maksamiseen.

Toimitilojen käytön tehostaminen jatkuu. Senaatin tuloutustavoite vuodelle 2017 on 95 m€ ja **Senaatin** rakentamisen investointivaltuus on edelleen vuodelle 2017 300 m€.

Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmien kehittämisraha pienenee 12,3 m€:sta 5,3 m€:oon Kieku-hankkeen käyttöönoton päättymisten seurauksena ja ylläpitovastuun siirtyessä **Palkeille**.

Henkilöstövoimavarojen käytön ohjaus ja tietotekniikan tehokkaampi hyödyntäminen korostuvat sekä palvelutuotannossa että valtionhallinnon sisäisissä järjestelmissä. Valtion yhteisiä toimintoja ja palveluja ohjataan ja kehitetään tavoitteena yhtenäisesti toimiva, lisäarvoa ja mittakaavaetuja tuottava, osaamista yhdistävä valtiokonserni (Palkeet, Senaatti, Haus, Hansel ja osin Valtiokonttori).

Julkishallinnon ICT

Kansallisen palveluarkkitehtuurin kehittäminen etenee suunnitellusti. Kansallinen palveluarkkitehtuuri -ohjelma (KaPA-ohjelma) päättyy vuonna 2017 ja talousarvioesitykseen sisältyy 27,5 milj. euron määrärahat momentille 28.70.03 Kansallisen tietoalan ohjaus ja kehittäminen KaPA-ohjelman loppuunsaattamiseen ja käyttöönottovaiheen liittymistukiin. Laki hallinnon sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) tuli voimaan heinäkuussa ja palveluiden jatkuvaan ylläpitoon on määrärahat Väestörekisterikeskuksen, Valtiokonttorin ja Maanmittauslaitoksen toimintamenoissa. Palvelut ovat käyttäjille maksuttomia.

Hallituksen julkisten palveluiden digitalisoinnin kärkihankkeeseen liittyville projekteille on varattu 21,672 milj. euron määräraha momentille 28.70.22 Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki. Määrärahaa myönnetään eri projekteille täydentävässä talousarviossa ja lisätalousarvioissa. Käynnissä on tällä hetkellä kymmenen poikkihallinnollista hanketta ja selvittelyssä on neljä uutta hanketta. DigiOfficen käynnistymisellä tavoitellaan digitalisoinnin nopeampaa edistämistä.

Momentille 28.70.01 Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen esitetään 7 milj. euron määrärahaa. Vuonna 2017 kehitetään tiedonhallinnan lainsäädäntöä ja selkiytetään tieto- ja kyberturvallisuuden normistoa ja sen toimeenpanoa. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaukseen liittyviä hallinta- ja johtamisvastuita osana valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaus- ja yhteistyöelinten uudelleenasettamista. Mää-

rärahaan sisältyy 3 milj. euron lisämääräraha yhden luukun palvelumalli- hankkeen toteuttamiseen. Hanke on osa hallituksen julkisten palvelujen digitalisoimisen kärkihanketta ja sillä tavoitellaan käyttäjälähtöisiä digitaalisia julkisia palveluja tukevaa määrätietoisesti ja tavoitteellisesti johdettua tiedon hallintaa, tietoon perustuvan päätöksenteon tukea ja innovatiivista toimintaympäristöä.

Toimialariippumattomien ICT-tehtävien siirrot valtion virastoista ja laitoksista Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtoriin on saatu päätökseen. Talousarvioesityksessä Valtorin toimintaan ja investointeihin on varattu riittävä rahoitus, toimintamenoihin 3 milj. euroa ja investointeihin 10 milj. euroa momenteille 28.20.09 ja 28.20.10.

Talouspäällikkö Jan Holmberg
Puh +358-40-8416499
jan.holmberg@vm.fi